

Van een skelet dat in een boomstamkist uit 1000-1050 lag, is in opdracht van het Vlaardings Museum door M. d'Hollosy een gezichtsreconstructie gemaakt.

zaden die van nature niet samen voorkomen. Ten tweede is er grofkorrelig zand aangetroffen dat van nature niet voorkomt in het veen. Dit zand moet zijn aangevoerd en gemengd met de lokale bodem. Ten derde zijn hier resten van cultuurgewassen als tarwe, rogge en gerst aangetroffen. We kunnen hieruit concluderen dat de grond is opgebracht om de bodem te verrijken ten behoeve van de akkerbouw. Het omspitten en mengen van de grondlaag wordt ook wel toemaak genoemd. Deze grondlaag lag onder het gebouw en is dus ouder dan 995. Van het onkruid dat op de akker gegroeid heeft, is ook een datering gekomen waaruit blijkt dat de akker is in de 10^e eeuw in gebruik was.

Veenwinning

De grond werd niet alleen voor akkerbouw benut. Onder het 12^e-eeuwse kleidek zijn sporen gevonden van meterslange steekbanen. De steekbanen zijn enkele meters breed en tientallen meters lang. Sporen hiervan zijn alleen in vondstzones 1 en 2 aangetroffen. De grond is hier op grote schaal afgegraven soms tot op de bronstijd-veenlaag. De vrijgekomen grond is nergens teruggevonden en zal vermoedelijk zijn afgevoerd. In de leeggehaalde steekbanen is daarna klei afgezet. Met welk doel is het veen hier

afgegraven? Gedroogde veen, of turf, werd vaak gebruikt als brandstof. Daarnaast was het in de Middeleeuwen ook gebruikelijk om zout te winnen uit veen, dit wordt ook wel darinkdelven genoemd. Darinkdelven laat duidelijke herkenbare sporen achter in de bodem. Het gedelfde veen werd eerst gedroogd in de wind en vervolgens verbrand. De overgebleven as werd met zeewater vermengd en het zout werd er vervolgens in grote pannen uitgekookt. Veenverbranding is daarom goed te herkennen aan aslagen. Deze aslagen ontbreken echter op de Vergulde Hand. Het is goed mogelijk dat het veen eerst werd afgevoerd voordat het werd verbrand. Van de Late Middeleeuwen is bekend dat het opgedolven veen werd afgevoerd met een turfschuit naar een droge plek, waar het eerst werd gedroogd en vervolgens werd verbrand tot 'zel', de as van het verbrande 'darink'. In de gebouwen die zijn aangetroffen op de Vergulde Hand zal dan ook geen zout zijn opgeslagen. Misschien lag het gestoken veen in de keten te drogen. Ook kunnen de schuren zijn gebruikt voor opslag van gewassen. Het onderzoek heeft immers aangetoond dat er in de tiende eeuw al akkers waren in dit veengebied.

In het begin van de 11^e eeuw kwam Dirk III in conflict met de Duitse keizer. Dit leidde tot de Slag bij Vlaardingen in 1018. Dirk III overwon het keizerlijk leger met hulp van de plaatselijke

Graaf Dirk III

Nu we vanuit de archeologie naar de gegevens hebben gekeken, kunnen we geschiedkundige feiten eraan leggen om meer over het gebied te weten te komen. Het gebouw uit vondstzone 2 was gebouwd in een roerige periode. In 985 kreeg Graaf Dirk II het recht op wildernisregaal, dat wil zeggen het recht op onbeheerde woeste gronden. De wildernis die de graaf in leen van de Duitse keizer had, was nu in zijn eigendom gekomen. De betreffende wildernis lag tussen de huidige De Lier en het strekte zich uit tot de Hollandse IJssel. Om zijn wildernis te gelde te maken, liet de graaf het gebied ontginnen zodat het gebruikt kon worden voor landbouw. Rond 1000 stichtte graaf Dirk II, graaf Arnulf of diens zoon, de beroemde Dirk III, een hof van Vlaardingen. Dit is het oudste bekende hof van Holland. Een groep van de oorspronkelijke bewoners van het gebied vertrok en ging zich ergens anders in de wildernis vestigen. Deze boeren werden later alsnog door Dirk III onderworpen. Hij verplichtte hen tot het betalen van belasting. Misschien dat het gebouw uit 995 met de ontginningen samenhangt. Graaf Dirk III liet Vlaardingen uitbouwen tot een heus grafelijk bolwerk.

bewoners. Historici zien dit wel als de geboorte van Holland. Onderstaande afbeelding is een geromantiseerde 19^e-eeuwse verbeelding van de slag.

Graaf Dirk III op de hoek van Vlaardingse stadhuis. Dirk III won de Slag bij Vlaardingen (1018) en legde zo de grondslag van de Hollandse zelfstandigheid.

Tentoonstelling Graven in Vlaardingen

Donderdag 8 mei wordt de nieuwe tentoonstelling in het Vlaardings Museum geopend. Bij *Graven in Vlaardingen* kun je oog-in-oog staan met niet minder dan vijf Vlaardingers uit de 11^e eeuw, waaronder de Vlaardinger waar met hulp van DNA-onderzoek een verwantschap is aangetoond met de tandarts de heer Zuiderent. De tentoonstelling loopt van 9 mei tot en met 14 september.

Meer informatie:
www.vlaardingen.nl/archeologie
www.visserij-museum.nl

Evenement Terug naar Flardinga

Het weekend van 14 en 15 juni zal de Slag bij Vlaardingen voor het eerst worden nagespeeld. Wel tweehonderd krijgers uit heel Europa zullen deze slag doen herleven in het Oranjepark in Vlaardingen. Naast deze spectaculaire middeleeuwse oorlogvoering is er nog veel meer te beleven. Er wordt zelfs een tijdelijke nederzetting Flardinga gebouwd, zodat je je even in de 11^e eeuw kunt wanen. Zo is er een historische markt, kun je boogschieten en nog veel meer.

Meer informatie:
<http://www.vlaardingen.nl/archeologie> bij 'persberichten'